

Изази сваког
четвртка у недељу

Цијена за Аустро-Угар-
ску: на годину К 3:20
на по године К 1:80
на четврт. год. К —80
За друге земље: на го-
дину 5 круна. Поједи-
ни бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по
цјеновнику. Ако се ви-
ше од три пута узр-
шћују, рачунају се је-
— фтиније. —

Уредништво се налази у
Николићевој улици бр. 8.
Писма се шаљу уредни-
штву „СРПСКОГ КОЛА
народног листа“. Руко-
писи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Србобрана“

Нисмо на продају.

Да нас Швабе и Мађари мрзе горе од ђа-
вола, то знамо. Да нам зло желе и о злу раде,
и то знамо. А знадемо и то, да нас презиру и
за нешто много ниже од себе држе. Као да ни-
смо људи равни њима. Треба само читати њи-
хове књиге и новине, па да видиш, како нас
крсте дивљацима, простацима и свакојаким име-
нима.

Али да ће нас држати за просту марву,
која ће за руковат сена њихова продати себе,
своју отаџбину и своје потомство њима за увек,
па да ће нам то још у очи и у напред рећи,
то нисмо мислили. Да нас баш толико презиру
и ни пода шта држе, томе се нисмо надали.

Кад хћете да ухватите прасе, које сте
спремили за клање, за печенку, ви узмете ку-
куруза, успете их у посуду какву и трескате
њима. Прасе чује, трчи за кукурузима и ви га
уамите у ма какав затвор, ухватите га и но-
жем прикољете. То се догађа често и ви то
сви знате. Али прасе је прасе, живинче без ра-
зума и осећаја, осим осећаја глади; њему је
трбух пречи од свега, оно ће за љубав трбуха
и пуних црева дати и кожу своју, примити и
нож под врат. Та зато је стока, марва, свињче.

И то што људи раде са неразумном мар-
вом, мисле Швабе и Мађари радити с нама, са
Србима и Хрватима, пишу јавно што мисле, да
и ми читамо и држе, да ће им то упалити.
За какве нас људе држе кад то могу да раде,
за горе од марве сваке, јер марва је марва, па
ако ми људи чинимо што она, гори смо од ње,
испод ње смо.

У Бечу излази један велики лист њемачки.
Зове се „Наје Фраје Пресе“ (Нова Слободна
Штампа). У тај лист написао је неко из бли-
зине мађарског министра председника један чла-
нак о новим изборима у Хрватској. Каже се у
томе чланку, да ће народне странке у коали-
цији бити потучене на изборима. Коалиција је
додуше — пише тај Мађар — створила нови
закон, којим је проширила изборно право и
дала га многим ратарима, мислећи, да ће ра-
тари подупрети народну борбу коалиције. Али
у том се коалиција vara. Ако је порастао пет

пута број изборника, порашће и изборни тро-
шкови: за довоз изборника на биралиште, за
паприкаш, за куповање гласова итд. Коалиција
није богата, већина посланика у њој сиромаш-
на је. Зато коалиција не ће имати доста но-
ваца, не ће их имати колико влада, којој ће
новаца дати Мађари за изборе. И тако ће из-
борници пристати уз владу, или боље уз странку
мађаронску, која ће их моћи боље почастити,
скупље им кола платити, масније подмитити.

Паприкаш и друго то су кукурузи у по-
суди, онај што треска њима једном руком а у
другој држи нож, то је влада и Мађари, а свињче,
које трчи за два три зрна кукуруза, да добије
нож у срце, то смо ми Срби и Хрвати. То нам
Швабе и Мађари равно у лице кажу пред це-
лим светом и мисле да смо ми такви пси и
скотови, па да ћемо и после тога за њихове
бокчије паре и њихове усмрделе паприкаше
продавати своју отаџбину, себе, децу и унуке
своје: да ћемо за љубав масног ручка једног
дана хтети гладовати целог века; да ћемо за
љубав војње једног дана пешачити до смрти;
да ћемо за вољу неколико круна примљених
у једном дану, док смо живи празна цепа све-
том ходити.

Тако тај лист пише о нама; такве он нас
приказује целом свету; јер то је голем лист,
има на десетине и десетине хиљада претплат-
ника у свету, сви они читају лист, па и оно
написано о нама и стиде се што су људи, кад
читају да има таквих људи, за какве нас при-
казује лист тај.

Али преварићете се, господо швапска и
мађарска, показаће вама ратар српски и хрват-
ски и сви ми, да ничега не жалимо за слободу
и добро своје и своје отаџбине, вратићемо ми
вама шило за огњило. И Раух је хтео купити
1908. на изборима наш народ, па није могао;
његов кандидат радикал Феодор Поповић давао
је за пети глас свој, јер му је фалио један, па да
има петорицу, који ће га кандидовати, 200 К,
па га није могао купити; било је котарева, где
је Раух хиљаде просуо, па су његови канди-
дати безобзирце бежали осрамоћени са бира-
лишта. Умећемо ми и пешице ићи на бирали-
ште, не будемо ли имали кола; знаћемо ми и без

Чувајте и остављајте свани број овога листа, јер ће вам требати и послје, да га читате.

части и гозбе ваше остати живи, као што остајемо толико пута, кад у град идемо и место ваших проклетих издајничких пара, ми ћемо живети као и до сад с оним што израдимо трудом својим. Ви сте нам бацили велику љагу у наш образ сиротињски, свет ће који нас не позна, до дана избора и мислити да смо такви, какве нас оцртасте. Али доћи ће дан суда народног, дан изборни и тада ћете бити ухваћени у гадној лажи. Покуњени и осрамоћени јављаћете у свет, како вам није користио новац, гозбе, пијанке, како сте се преварили у рачуну. И вама који сте нам гадно пљунули у лице пред целим светом, пљуваће тада у очи сав поштени свет зато што сте га обмањивали и што сте смели онакву срамоту у образ бацати једном сиромашном али честитом народу.

Нисмо на продају, одговарамо на ваша обећања, а други одговор чућете ускоро на изборима.

А

Русија.

Ослобођена Русија за Јованових нашљедника до великог метежа (од 1505. до 1605).

За Јованова сина *Василија трећег* настањено је даље дјело Јованово: Русија је опет проширена освојењем нових земаља а власт царска утврђена је још већма. Василије био је још оштрији и силовитији човјек него Јован. Код оног се каткад смјело и противно шта рећи, али код овог ни за живу главу. Био је немилосрдан, грабљив, сматрао је све своје поданике за своје робове. Бојали су га се сви као грома. Бог на небу и он на земљи. Кад ко није шта знао, рекао би: „То зна Бог и цар само“. Ако је шта рђаво урадио, сви су морали то узносити као најплеменитије дјело. Једаред се враћао потучен из боја, али сви су га морали дочекати као побједитеља и славити његове побједе, којима није ни трага било, и говорили су, да није ниједног човјека изгубио у рату. Кад су се његови посланици, које је послао њемачком цару, вратили, поотимао им је све дарове, које су добили од цара. Такав је био себичан и грабљив. Умро је 1533. год. а наслиједио га је четирогодишњи син *Јован четврти*, прозван „Грозни“ због страшних и грозовитих својих недјела. Владао је Русијом од 1533. до 1584. године.

Кад му је умро отац, имао је четири године. Било је то лијепо и надарено, бистро дијете. Али царско дијете није ужило дјетињства. Убрзо му је умрла и мати. Великаши су употребили његову младост, да накраду и награбе царског државног блага, да се нагуле јадног народа; њега су занемаривали, рђаво га др-

жали, често није имао право шта јести ни обући. Науке није добивао. Кад му је долазило, као сваком дјетету, да кињи животиње или људе, који су га служили, нису га од тога одучавали, већ га још подстрекавали, да то ради, да му се тако улажу. Тако је у дјетињству замрзио људе, постао опор, жељан мука туђих, жељан освете и крви. У прво вријеме, кад је одрастао, још није избила на јаву његова страшна ћуд. Добра његова жена и двојица честитих савјетника, који су се примили старања око њега у доба његове женидбе, умјели су његову злу природу ублажити. То доба било је сретно доба његове владе. У то сретно доба покорио је Јован два татарска царства: Казанско и Астраханско и тако проширио границе своје државе. За тог времена подигнута је у Москви и прва штампарија, утемељена стајаћа војска.

У то настаде 1560. год. велика промјена у Јовану, зла његова ћуд, прикривена дотле, изби на површину, он поче чинити ужасна дјела, која убиљежише крвавим словима његово име у руску повјест и прискрбише му име: Јован Грозни. Те године разболи се Јован и у болести именована за нашљедника свога сина. Но бољари не хтједоше одмах да му присегну вијерност. Цијели дан су се договарали о том и тек пред вече присегоше. Јован је чуо те договоре, јер су бољари били у соби првој до његове болесничке собе. Тај догађај преокрену га сасвим. Иза тога стаде на све сумњати, све људе мрзити, у сваком гледати душманина свога. Кад је оздравио, прогна своје савјетнике, остави Москву и намјести се са својим дворјанима, у које се још уздао, у један дворца, преко 100 килом. од Москве удаљен, густим шумама опкољен. И сад све бољаре стаде прогањати, мучити и убијати, на које би имало посумњао, и то због издаје цара и царства. Но не би био убијен само тобожњи издајник, него и жена му, дјеца, браћа, сестре, родитељи и слуге. У глави његовој као да се помијешало нешто; дању би убијао људе: мачем, отровом, точком, ноћу би се кајао за гријехе, облачио се у костријет, био се по тијелу бичевима и шибамма, држао службе ноћне, а сутра би опет наставио клање и убијање.

Једном оптуже старца бољара Чљадњина, како тобоже хоће да постане цар. Јован га дозове себи, обуче га у царску одјећу и постави на пријесто. Онда скине капу пред њим, поклони му се ниско и прозбори: Здрав буди, велики царе земље руске! Сад прими почаст од мене, коју си тражио. Али ја имам власт и да те начиним царем и да те срушим с пријестола! — у тој ријечи потегне Јован сабљу и сјури је старцу у срце. Слуге пограбе старца мртва и баце га псима да га поједу. Иза тога му по-

бију све слуге и жену, а имање опљачкају. Јован је одабрао људе најбездушније и најсмјелије, око 1000 њих. То је била његова тјелесна стража. На чело им поставио је три племића нечовјека, људе без срца, душе и савјести, грабљиве, крви жедне, пијанице и развратнике. Сваки опричник јахао је на коњу, за седло носио привезану псећу главу и метлу: тобоже да гризу као пси цареве душмане и као метла да чисте Русију од издајника. Ови разбојници а не чувари цареви пљачкали су, грабили и убијали по Русији горе од Татара. 12000 породица остало је без куће и иметка, јер су све присвојили себи опричници. Јаук, писка и вапај стао се разлијегати свом Русијом.

Кад га је митрополит Филип јавно у цркви, у одежди, опоменуо због проливања крви невиних, дао га је рашчинити, метнути у кладе, рођаке му побио, а главу једног рођака дао свезати у кесу и послао је по опричнику у тамницу митрополиту. Ево ти рођака — рекао је опричник показујући главу — нису му помогле твоје чарке. Касније нареди те Филипа удаве.

Лудило му је дошло дотле, да је скупио војску и ударио на своје градове: Твер, Клин, Новгород, Торжок, Исков, и то због тобожње издаје. У Новгороду је, веле, побио толико људи, да је запрудио мртвим тијелима ријеку Волхов.

Најзад је у бјесомучности гвозденим штапом размрсао главу свом рођеном сину Јовану. Било је то 1581. године. То је тако потресло његову окорјелу, црну душу, да је престао убијати и мучити, молио се само Богу и за се и за оне које је убио и стао поболијевати, док није и умро 1584. од страшне неке болести, која му је цијело тијело претворила у ране. Пред смрт његову покорио је козак Јермак Тимофејев Сибирију и тако је: за Јована Грозног ударен темељ сили и моћи руској у Азији.

Два коња.

— Басна Лава Толстоја. —

Два коња возила двоја кола теретна. Први коњ возио је добро, а други је застајао. На првог коња стали претоваривати са задњих кола; кад су све преметнули, задњи коњ пође лако и рекне првом:

— Мучи се и зној. Што се будеш више старао, то ће те већма мучити.

Кад су дошли на ноћиште, господар рекне: — Зашто да храним два коња, а на једном да возим? Боље да дадем једном хране до миле воље, а другог да закољем; макар ћу добити кожу.

Тако је и учинио.

Смрт Стевана Синђелића и његових триста другова.

Спеваћу вам, ма да знате —
Зна то свако српско дете —
То је било прошлог века,
А године баш девете.

Од Сенице шта се светли?
Рукује л' се дан са зором?
— Да! — Србија на уранку
Рукова се с Црном Гором.

Ал' од Ниша, Нов'-Пазара
Какве магле, какве тмуше?
То су Турци, што се дигли
Ову светлост да угуше.

Добрњац се дично бори
За слободу нашу стару,
А са триста српских лава
Синђелић је на Чегару.

Не пуштај их, брате, тамо,
Где се дан са зором грли!
„Нећу пустит'! — вели Стево —
„Ма до једног изгинули“.

„Ил' животом, или смрћу
Задржат' их ми можемо“.
Три стотине српских лава
Одзивљу се: „Тако ћемо!“

Нећеш Туре, нећеш тамо,
Оној зори, оном шару,
Док је живих триста лава
и Ресавца на Чегару!

Борило се много, много, —
Бориће се још и више.
Турци гину, пусто гину —
Собом рове напунише.

Нема шанца, нема рова,
Кост у кост се већем хвата;
А Турцима придолазе
Нове чете, нова јата.

Па ка'но што нема мере
За јунаштво српског соја,
Исто тако, исто тако
Турској војсци нема броја.

Да је сваком десет снага,
Не би Турке задржали.
Ипак, Туре, нећеш тамо
Где су Срби руковали.

„Животом вас, — вели Стево —
„Животом вас не задржа!
„А ми ћемо смрћу нашом, —
„Смрт је јача, смрт је бржа!

„Живот за род“ — још то рече,
И на десну глену страну,
Онда трже самокреса,
Сасу огањ у џебану.

Прасну сила громовита
Урнебесно до облака, —
Нема више триста друга,
Али нема ни Турака.

После с' дигла Ђеле-Кула:
То су главе српских тића,
И међ' њима скупа глава
Сокола нам Синђелића.
Није ветар туд' што пири,
Већ дух њихов туда дише,
Ту с' борило после много, —
Бориће се још и више.

Застанемо сада мало
Пред споменцем ових тића:
Удахнувши напојмо се
Духом дична Синђелића!

* * *

Па шта даље? — Казуј певче —
Питате ме са свих страна.
Ова песма тужна, славна
Није јоште допевана.

† Змај Јован Јовановић.

Народ и власти.

I.

Наш народ тужи се много на власти. И то широм цијеле Хрватске и Славоније. И Сријемац као и Личанин, и Славонац као и Бановац. Већ то би било доста, да свако види, како нешто мора бити рђаво у тој државној управи. Јер цио народ, без разлике вјере и имена не би се тужио, да је све у реду у земљи. Нађу се појединци људи, којима никад није право, па да им чиниш све по вољи. Увијек они нађу да нечему приговоре. Али то су појединци. Но такав није сав народ. И кад се он сав тужи, онда и има нечега за тужење.

Добили смо ових дана писмо од једног ратара у Сријему, у ком нам и ово пише:

„Мило ми је кад сам прочитао број 26. „Српског Кола“ а у њему и то, како нам је порастао број гласача за избирање наших заступника за земаљски сабор. Али мала нам је опет вајда, кад смо притиснути од бележника. Ако је у свакој општини такав као код нас, онда зло. Он тражи силом увек да мора гласач сваки гласати онамо, куд је његова воља, и ко не ће с њим, тај се мора селити из села. Мене је звао да гласам с њим. Ја нисам хтео. Он ми се после светио, гдегод је могао, и није само мени, има нас пуно. Мора се сваки раселити, који не ће савити врат под његову руку. То није никада било, нити мислим да мора сваки гласач гласати за његова кандидата. Шта сам

онда жив на свету, кад ја не смем гласати за онога човека, који би ме посигурно штитио и сав свој народ...“

Из другог мјеста у Сријему добили смо писмо, у ком се тужи један ратар, како у ствари њихове земљишне заједнице не могу ни од кога добити савјета, па вели:

„Власти су нам јако лабаве, па не ће народ ни да упуте, шта да ради. Жалили смо се на све стране, па за бадава“.

Из Славоније пише нам један ратар, како државна шумарија забрањује за сав народ жировину по шуми. Али 1905. 1908. и 1909. године пушта да се слободно свиње шумарског особља жире по шуми, док остали народ не смије ни за новац ни прићи са свињама шуми. Не би им жао било, кад би се са сваким једнако поступало, али кад се једнима допушта, а другима забрањује, онда у човјеку крв ускипи.

Један ратар писао нам је, како га је опћ. поглаварство затворило у затвор „хват дугачак, 4 шува широк, *иссут кукурузима у кличовима*. Ту сам издржао два дана. Трећи дан доведе синовац лечника, те ме прегледа. Метне ми град под десну руку, па сат из џепа извади, за три минута било је 40 гради. Добио сам јаки катар, те ме лечник из затвора испусти“.

Други опет ратар тужи нам се, како имаду наопака биљезника. Једаред им није хтио потписати пасоша за стоку. — Не дам, поцркајте. Ја сам ваш Бог, тако сам судио и не дам, јер мени нико не суди, јер се никога не бојим — викао је бијесни чиновник, а јадни народ се згледао. Све притужбе код кот. области нису користиле.

Неки дан смо читали у „Србобрану“, како су једном ратару у Банији, Стеви Торбици, заплијенили благо за шумску штету, ма да је показао потврду од шумарије, да је све платио. И кад се бранио од напасти, хтјели га убити.

Из Бебрине код Брода јавили су нам, да је начелник затворио на 4 дана неке Србе ратаре, јер су радили у пољу на католички празник, као да има закона, који то забрањује.

И тако даље, и тако даље. Имаде тога сијасет. Ми смо преплављени народним притужбама. А колико и колико тога се и не јавља. Народ се већ научио на неправде, то му је нешто обично, а о обичном се и не говори и не пише.

Неправде ни закона, браћо — тако се говори с краја на крај ове земље, говори се, уздише се и глава се сагиба земљи.

Откуд је то и шта да радимо, па да боље буде.

А.

Уједи.

Сем других несретних случајева, ми смо у своме животу изложени и нападима и уједима разних животиња. Оне нам својим уједом проузрокују незнатне или јаче повреде, а често и смрт.

И код таквих уједа разумна прва помоћ може да отклони многе зле последице.

Најопаснији су уједи, као и све оне ране, које су причињене од бесне или друге које отровне животиње, јер, поред причињене ране, оне унесу и отров у крв, услед чега цело тело оболи, отрује се, и страда.

Ујед од бесног пса.

Кад неког уједе бесан пас, или друга каква бесна животиња: мачка, коњ, онда поступи овако.

Уједени део тела: руку или ногу завежи више уједеног места. А ако је ујед на врату, глави, трбуху и грудима, онда јако притисни са обе стране уједеног места, да би зауставио да отровна крв не иде даље у тело. Не притежи много, да тај део тела охлади, да болесник не падне у несвест... Сем тога, полако притискуј свуда око ране, да би што више, али не много, крв изашла.

Затим рану добро испери или је изгори усијаним гвожђем, јексером или томе слично.

Горење усијаним гвожђем помаже само онда, ако се изврши одма, најдаље за пет минута по уједу.

Место тога још је лакше, да се ово употреби. Метни на рану врео пепео од цигаре или дрвета и поли са неколико капи воде. Таквим горењем уништи се отров у рани и спречи даље отровање тела.

После тога завиј рану обичним завојем за ране и јави се лекару. Он ће те упутити ради лечења у Пастеров Завод у Будимпешти. У том заводу излечићеш се од те болести без икаквих болова и опасности.

Не одеш ли на време, већ се лечиш бапски, онда после дужег или краћег времена — од 30 до 60 дана наступа беснило и најужаснија смрт.

Не заvaraвај се од беспосличара и баба, који се хвале, да имају лекова и да знају да лече од уједа бесна пса. То није истина. Јер зато нема никаква друга лека, него лечење у Пастеровом Заводу.

Ако ти је бесан пас причинио и најмању раницу или је само слуз из уста бесна пса дохватила мало огребено место, и тада одмах и у свему поступи као што је напред речено.

Беснило се преноси само тако, ако слуз — пљувачка од бесног пса — дође у додир са нашом крвљу.

Погрешно је мишљење нашег света, да ће неко побеснети и кад бесан пас само налаје на њега или га задува.

Рђаве су и опасне навике нашег света, што на уједено место превија изгорену длаку од бесног пса. Они често остављају уједеног самом себи а дигну се у потеру за бесном животињом, само да узму длаку за лек.

Уједеном од змије овако помози:

Уједени део тела одмах завежи са обе стране уједеног места марамом, каишем, подвезама или чим другим, да се не би отров даље разнео по телу. И у том случају не стежи уједени део много и дуго.

За тим притискуј свуда око ране, да би што више крви изашло. Даље, изгори рану усијаним гвожђем, иглом или врелим пепелом.

Ко има здраве десни и зубе, добро би било да одмах исиса крв из те ране. Али, пошто врло мало њих имају здраве десни и зубе, једва десет од сто, боље је, да се то и не покушава.

После тога зави рану и јави се одмах лекару.

Не употребљавај зато никакве бапске лекове. Превијањем изгореле змијине кошуљице и ресе од леске ништа се не помаже.

Ако услед уједа змије тровање узме велики мах, и уједени отпочне да бљује, онесвести се, и дисање му се успори, тада му мети под иос да мирише сирће или сирћетни етар и дај да пије кафе, љуте ракије и трљај га марамом, коју умочи у сирће, докле лекар не дође.

Уједи од разних буба.

Уједи од разних буба: пчела, осица, паука, мрава и других, дешавају се скоро свакодневно, а нарочито у летње доба.

Код уједа пчела и осица лагано и пажљиво извади жалац — жаоку. Ако не можеш прстима, ти употреби иглу. Затим намажи уједено место љутом ракијом, сирћетом, сољу, расеченом киселом јабуком, шљивом, јагодом или соком мање накиселе, чисте траве (кисељака).

Поред тога, уједено место притисни каквим предметом, чистим каменом или чим другим, да се неби развио велики оток; или то место обложи хладним облогама.

Не трљај нити чеши уједено место јер се на тај начин отров још више и брже по телу разнесе и оток постане већи.

Тако ради и код уједа осталих буба.

И наш свет ради у тим случајевима доне-

где добро. Само је непрактично што оштрицом ножа укрштавају уједено место, јер најлакше може да се деси какав гори случај.

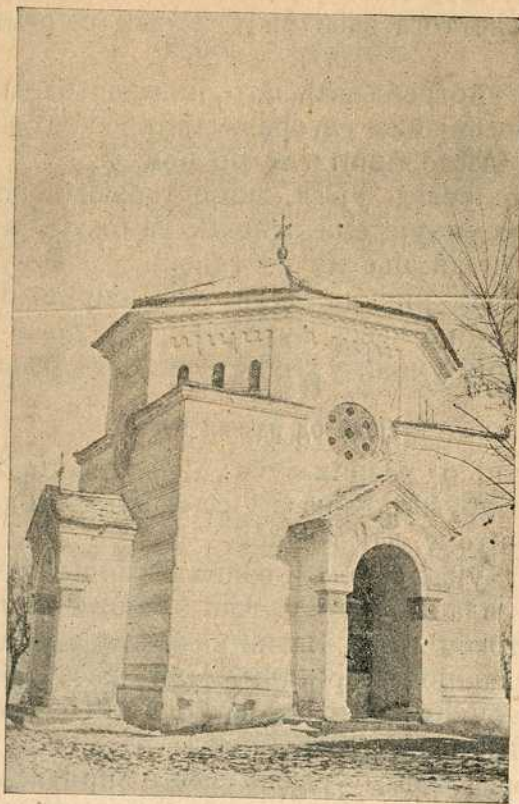
Поједини уједи од буба често су безопасни сем, ако се неби уједом пренела каква заразна болест: црни пришт, наступна грозница и клице других заразних болести.

Ако се деси, да неког уједе рој таквих буба, тада се уједеноме смучи, повраћа а често и у несвест пада.

У том случају попрскај га хладном водом, дај му да мирише сирћета, црног лука, да би се освестио и обрати се што пре лекару.

Широм Српства и Словенства.

Уз слику. 1809. пошао је Карађорђе са три војске против Турака, да ослободи све Србе испод њих. Једна је кренула на Босну преко Дрине, другу је он повео у Новипазар, да се састане с Црногорцима, а трећа је кренула према Нишу. У овој трећој био је и ресавски војвода Синђелић Стеван. Прва и друга војска унапредоваше врло добро, Карађорђе је смлавио више

Црквица над Ђеле-Кулом.

пута Турке и састао се с Црногорцима. Но у трећој војсци није било слоге, Турци то докуче и ударе ту са свом силом. Први је био на ударцу Стеван Синђелић. Хиљаде и хиљаде Турака нагну на његово мало одјељење на брду Чегру. Милоје Петровић, вођа све те војске није му хтио прискочити у помоћ, јер га је мрзио. Синђелић се бранио као лав. Но кад је сила

натхрвала његове, те Турци провалили у шанац, он се не хтједе предати, него науми да сахрани и себе, и остатак својих и силне Турке. Прискочи мјесту гдје је био барут и пукне из кубуре у суд пун барута. Барут плане, земља се потресе и све што је било у шанцу одлети у зрак. Послије су Турци покупили српске главе, сазидали кулу и у њу узидали главе српске лицем према вани као страшило народу и прозвали је: Ђеле-Кула. Српски сељаци су крали главе и сахрањивали их потајно, тако да су преостале само три, кад је српска војска освојила 1878. град Ниш. Срби су сахранили и те три главе, али кулу нису порушили, него су више ње сазидали црквицу. Кула је у црквици остала као вјечни спомен српског витештва и храбрости, да се и потоња кољена српска напајају јунаштвом и љубави према српском имену гледајући је.

Пјесму је спјевао у славу Синђелићеву покојни велики пјесник српски Змај-Јован Јовановић.

О мужику¹⁾ и вуку, или како је од доброг мужика постао зао.

Ишао мужик с гумна, а према њему трчи вук. „Мужиче, мужиче, сакри ме — гоне ме ловци“. Размисли мужик и стрпа вука у врећу, (а врећу је носио собом).

Ловци прођу, а мужик испусти вука из вреће; а вук, како изађе, рече: „Сад ћу ја, мужиче, тебе појести!“ — „Зар се тако, — вели мужик — добро памти?“ — „Старо се добро, вели вук, заборавља“. — Стао се мужик препирати. Вук рече: „Дај, да запитамо, кога хоћеш; ако рекну, да се старо добро заборавља, тада ћу ја тебе појести...“ Размислио мужик и рече — „Добро!“

Пошли путем. Наишао стари коњ; стали га питати: Заборавља ли се старо добро?

Он им одговори: „Служио сам господара петнаест година, радио дан и ноћ, а кад сам остарио и ослијепио — бубнули ме штапином преко леђа и истјерали ван... Старо се добро увијек заборавља...“ Вук зине, хтједе мужика појести, — мужик рече: „Не, чекај, још ћемо питати код стараца“.

И стали они питати код старих паса и код старих људи, и сви им веле: „Заборавља се старо добро“. Док им, веле, требају — хране; а кад остаре и не могу радити — издиши, гдје хоћеш. — „Ну, мужиче, — вели вук: сад ћу ја тебе појести...“ Види мужик, да је за њега слабо. Изненада дотрчи лисица. Мужик ће к њој: — „Расуди нам, вели, ти!“ А лисица ће њима: — „Приповједите, вели, како је то било“. Стао њој мужик приповиједати, како је од ловаца сакрио вука у врећу, а лисица вели: —

¹⁾ Руси веле ратару: мужик.

То не може бити!“ Вук рече: — „Не, баш је тако. Он је мене држао у врећи, док нијесу ловци прошли“. — „Не може бити“. Тако крупан, па да би ушао у врећу: то није никакмо могуће“. Вук вели: „Хоћеш ли да уђем, да покажем?“ — „Уђи!“ Вук уђе у врећу и говори отуда: „Видиш?“ Чим је он ушао, пришапта лисица мужику: „Завежи га добро, па колцем, колцем“ (а мужик понио колац собом с гумна).

Мужик стао млатити вука из све снаге, а лисица стоји и смије се... Погледао мужик на њу и помислио: „Да она не би и са мном тако што створила... Гле како је вука насамарила...“ Сјетио се, да се „старо добро заборавља“, замахнуо и одрапио лисицу на смрт... Од тога се времена мужик прозлио, научили га.

Руска народна прича; превео Д. Иванчевић.

Шта се збива у нас и у свијету.

Дужнике поново молимо, нека нам пошаљу дужну претплату.

Избори. Службене новине писале су пред неки дан, да ће сабор бити распуштен овај који дан. Ми се сваки час надамо распусту сабора. Ове недјеље јамачно ће бити распуштен. Избори ће бити у мјесецу октобру, раније тешко, јер листине нису готове. Али ми требамо да будемо спремни увијек, да нас избори не затеку изненада. На Бадњи дан не угоји печенице за Божић. Спремати се ваља из раније.

Читајте стога марљиво „Српско Коло“, подајте га на читање и другим писменим људима. Неписменима приповиједајте шта сте читали. Тумачите им да је до распуста сабора дошло, јер је коалиција тражила: да се уведе у земљи поштена управа, да се на најважнијим мјестима не држе Рауховци, што је народу било и обећано, а бан потписао, и да бан даде јамство, сигурност коалицији, да ће се испунити са стране Мађара све, што нам се обећава у погледу укидања свију оних незаконитости, које су разне мађарске владе до сад починиле у Хрватској, а особито у погледу укидања мађарског језика на жељезницама и у погледу укидања свију неправда, које се чине нама код обрачунавања државних прихода и које неправде и закидања коштају нас сваке године неколико милиона круна.

Извршни одбори треба да држе своје састанке, гдје ће се све ово народу протумачити. На изборне листине ваља пазити као на око у глави. Изборне листине ваља преписати тачно у свакој опћини и послати нама овамо, да имамо преглед тачан, да се пребројимо и да знамо, с ким имамо посла.

Тежаци, пазите на све ово, урадите шта вам свијетујемо. Тиче се добра свију нас. Немојте да се некад кајемо због немара и несвијести своје.

За ћирилицу. Опћ. заступства у *Нештину* у Срему на предлог трговца Душана Рајковића и у *Вргинмосту* на предлог ратара Боже Јањанина закључила су, да се уведе у опћинама тима уредовање ћирилицом.

Живели предлагачи и свесни српски заступници!

Браћа се грле мила. „Застава“ радикалска напала је скоро најгадније у једном чланку српску сам. странку. Франково „Hrvatsko Pravo“ у Загребу прештампало је тај чланак од ријечи до ријечи. Франк и Јаша Томић загрлили се па иду у бој против срп. сам. странке: највећи на језичини Хрват и највећи на језичини Србин. Било сретно и берићетно!

Добра књига. Хрватска накнадна удруга у Загребу (Уредништво „Хрватског Народа“) издала је једну врло добру књигу, којој је натпис: „Књига о порезу“, има 200 страна, а стоји с поштарином 60 фил. (препоручено 85 фил.) У њој су многе ствари пореске, које треба да знаде сваки ратар. (Пристојбе, потрошарине, точење пића, порез на пиће, монополи соли, духана, мјестовина, пијацовина, опћ. намет, псестарина итд.) Ми препоручујемо ратарима ову књигу, која ће им бити добар савјетник. Добити се може на ову адресу: Управа „Хрватског Народа“, Загреб, Маровска улица бр. 11. I. кат.

Вук у прабини.

— Басна Лава Толстоја. —

Вук је хтео ухватити овцу из стада и пошао под ветар, да на њега носи прабину од стада.

Овчарски пас угледа га и рекне:

— Заман, вуче, у прабини ходиш, очи ће те заболети.

А вук рече:

— То и јест невоља, псетанце моје, што ме очи већ одавно боле, а говоре да прабина од овчијег стада добро очи лечи.

Различите вијести.

Поскупиће цикорија (цигура). Фабриканти цикорије из наше државе држали су у Прагу састанак, на ком су закључили, да повисе цену цикорији за 6 К по метричкој центи. Чине то, кажу они, зато, што је поскупила радна снага и материјал из ког се прави цикорија.

Монопол петролеја. Нашој држави треба све више новаца за војску и убојне бродове. Треба-

ће неколико стотина милиона круна за то. Од тога отпада велики део и на Угарску и Хрватску. Сад у Угарској мисли влада, да узме у своје руке трговину петролеја, да уведе монопол, као што је монопол соли, како би дошла тим начином до великог прихода, који сад иде у корист приватних великих трговаца петролејом.

Слаб природ вина. Са свију страна туже се, да ће берба винова бити слаба. У време прскања винограда против пероноспоре падале су кише, спирале прскање с листа, па је болест пероноспора захватила силне винограде, те ће на многим местима бити берба једва за једну осмину лањске.

Нов порез. Министарство финансија спрема нов закон о порезу, који ће се ударити на наследства и даровања. Овај ће порез теретити много већма богатије, јер ће висина пореза расти према висини наследства и даровања већма, него што би то размерно требало бити. То ће бити тако звани прогресивни порез.

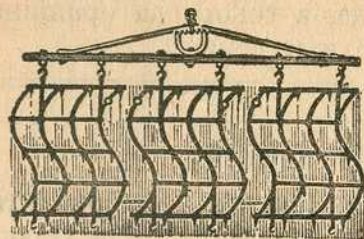
Српски родитељи (старатељи), који желе да упуте своје ваљане баке од — 12 до 15 година, — на изучавање разних, корисних заната, осталих привредних струка, страних језика и тако даље, нека се пријаве што пре код својих месних учитеља, свештеника, или писмено управи „Друштва Привредник“ у Загребу, па ће добити одмах сва даљна нужна упутства. Исто важи и за ваљане здраве Српкињице (макар и сиромашне или без родитеља биле) које управа Привредника у српске породице склања и намешта — а преко Српских женских доброт. задруга.

-- ПРВО БЈЕЛОВАРСКО ТРГОВАЧКО ДИОНИЧАРСКО ДРУШТВО --
У БЈЕЛОВАРУ

препоручује своје богато творничко складиште свих врсти 1534

господарских и шиваћих стројева.

Наши господарски стројеви су из прве обљубљене и најгласовитије

творнице Ф. и И. Коваржик из Простејова у Моравској, и шиваћи стројеви су из најгласовитијег фабриката, систем „Пфаф“ и „Сингер“. За доброту и каквоћу јамчимо. Горње стројеве продајемо за готов новац, као и на оброчно отплаћивање уз творничке цијене и обављамо све по-

правке засјецајуће у ову струку брзо и јефтино у властитој радионици.

Управа.

Свака птица своје јату,
Сваки братац своје брату.

„Српско Братство; задруга за узајамно помагање“

исплаћује не само посмртнину од **К 2.000** (велико коло), од **К 1.000** (средње коло) или од **К 500** (мало коло), него се брине и за сирочад својих редовних чланова.

Српско Братство основало је из свог чистог добитка и прилога изванредних чланова „Фонд за сирочад Српскога Братства“. Из тог фонда снабдјева се сирочад одјећом и путним трошком, те се предаје или путем „Привредника“ на занате и трговину, или се школује.

Позивљу се Срби и Српкиње из австроугарске монархије, који су здрави, а стари су између 24. и 55. године, да се одмах упишу као редовни чланови (бар у мало коло) у ову добротворну задругу.

Да задруга узмогне што више српске сирочади спремити за живот, моли она све имућније Србе и Српкиње, да прилажу за дјецу сиромашније браће и сестара, (јер не дао Бог, можда тим и нехотице чинимо добро и својим позним потомцима) те да буду задружни добротвори (приложе бар једампут најмање К 100), подупирачи (прилажу сваке године најмање по К 6) или прилагачи (прилажу кадгод хоће и колико хоће). — Уписе прима и сва извјешћа дава Управа (Zagreb, Писа бр. 7), па и повјереници, гдје их има.

15

МУШКАРЦИ! Цурење, печење и све болести мехура лијечи сигурно **ГОНОТОЛ**, како то оверовљене признанице доказују. Гонотол се једе, дакле нема шприцања. Само 3 лончића без даљњег трошка за 12 круна шаље дневно

Љекарна САЛВАТОР, Рума бр. 157.
(Славонија). 1198

СРПСКО КОЛО д. д. у Загребу

ПРОДАЈЕ ОВЕ КЊИГЕ:

Пајо Обрадовић:

„Резервирани котар“ цијена Круна 1.—

Коста Мајкић:

„Борба чешког народа“ „ „ 0·80

Сремски самосталци „ „ 0·20

— Све три књиге К. 1.60 франко. —

Наручују се упутницом.